

Het is nu precies honderd jaar geleden dat de KNAS werd opgericht. Dat mag gevierd. En dat zullen we dit jaar ook zeker doen. Om u wat meer te vertellen over hoe de bond tot stand kwam hierbij een fragment uit het boek 100 jaar KNAS, door Wiebe Mokken dat dit jaar rond oktober uit zal komen.

De KNAS mag trots zijn. Op een rijke geschiedenis. Hieronder leest u hoe het allemaal begon.

Aan het eind van de 19^e eeuw werd sport steeds belangrijker en populairder. In heel West-Europa vatte het idee post dat het goed was om het lijf te trainen en veel in de buitenlucht te zijn. Het voetbal ontstond, de fiets werd populair en er verschenen tijdschriften die de ontwikkelingen in de sport en vaak ook de techniek (automobiel, luchtballon en vliegtuig) zorgvuldig bijhielden. Mensen gingen sporten en sporters gingen zich organiseren.

Zo ook de schermers. In het jaar 1890 werd op initiatief van de Nederlandse schermleerling Hesse de Nederlandsche Schermbond opgericht. Deze schermbond had onder andere tot doel: het invoeren van de Franse methode en de organisatie van jaarlijkse wapenfeesten. Opvallend is dat deze bond een 'burgerbond' was, dus niet een militair initiatief. Wel was bijvoorbeeld J.Th.N.D.E. van Schouwenburg, later een van de oprichters van de Koninklijke Onderofficieren Schermbond (K.O.O.S), in 1898 lid van het bestuur. Toch was dit een duidelijk teken dat schermen ook buiten het leger populair was.

De militairen volgden snel. In 1897 werd de Koninklijke Officiers Schermbond (KOS) opgericht en in 1901 de KOOS. Deze verenigingen zijn later, ongeveer ten tijde van het eeuwfeest van de KOS gefuseerd tot de huidige Koninklijke Militaire Scherm Vereniging (KMSV). De militairen konden zo vroeger hun eeuwfeest vieren dan de burgers, want de eerste Nederlandsche Schermbond ging rond 1900 ter ziele. Toch was het druk in schermend Nederland. Het wemelde van de, vaak heel kleine, schermverenigingen. Het schermen was al geruime tijd verplichte stof in het leger dus nagenoeg alle mannen kwamen wel met schermen in aanraking. Voor het leger waren schermleraren nodig en die werden natuurlijk netjes door het Ministerie van Oorlog betaald. Zo werd de sport als het ware van overheidswege gesponsord. Veel beroepsmilitairen bleven schermen en velen die uit het leger gingen wilden als burger ook toch nog graag een partij 'trekken'. In Den Haag alleen waren er al zo'n 20 schermverenigingen. Bedrijven hadden hun eigen schermverenigingen, zoals Heineken, de Bataafse Petroleum Maatschappij en de Inkassobank, er was een ambtenarenschermbond en een vereniging van de Haagse Burgerwacht. Soms waren die schermverenigingen zo naar binnen gekeerd dat nauwelijks iemand van hun bestaan wist. Nog in 1933 schrijft J. Schoon in de Schermer (10e jaargang nr. 3) gehoord te hebben over een "welhaast 50 jaar oude *Rotterdamse* schermclub, die zijn oorsprong heeft gehad in de thans haast legendarisch geworden Schutterij. Men schermt daar nog floret met een trefvlak, dat slechts een rechthoek op de voorzijde van den romp beslaat. Alleen daarop aankomende treffers zijn geldig. Annuleeringsbepalingen worden niet erkend."

Om internationaal op sportief vlak mee te kunnen doen, zocht men in het buitenland naar maitres die in Nederland les wilden geven. Men slaagde er in de Belgische schermleerling Van Humbeeck aan te trekken die in Amsterdam een 'zaal' startte. België was in die jaren en nog geruime tijd daarna een zeer sterk schermland. Nog in 1933 had België na Italië de meeste licenties.

Ondertussen verwierven de Olympische Spelen steeds grotere bekendheid. Bij de eerste drie Olympische toernooien in 1896, 1900 en 1904 waren geen Nederlandse schermers aanwezig. Bij de, door velen vergeten, Olympische Spelen van 1906 in Athene was er echter een delegatie van negen schermers actief, bijna allemaal militairen. De sabel-equipe behaalde een mooie derde plaats

Vreemd genoeg vormde deze mooie resultaten nog niet echt de doorbraak. Waarschijnlijk omdat de Olympische Spelen toen nog lang niet zo groot, zwaar bevochten en populair waren. Die echte doorbraak kwam wel een jaar later in 1907. In dat jaar slaagde eerste luitenant J. Doorman erin in Parijs de Europese titel (eigenlijk de Open Franse titel) op sabel te bemachtigen. Het is belangrijk te beseffen dat in die jaren geen wereldkampioenschappen werden georganiseerd. Nagenoeg alle schermers van naam kwamen uit Europa. In de uitslagenlijsten van de wereldschermbond FIE (Federation International d'Esgrime) werden de Europees kampioenen van toen tot voor kort gewoon onder het lijstje 'wereldkampioenen' genoemd.

De overwinning van Doorman had verstrekkende gevolgen, want het was de regel dat de volgende kampioenschappen in het land van de overwinnaar werden gehouden en dus was er een acute behoefte aan een instantie die namens Nederland die kampioenschappen zouden kunnen organiseren. Daarom deden in augustus 1907 de schermers M.J. van Loeben Sels, J. Doorman en G. van Rossem een oproep tot het oprichten van een Nationale Schermbond. En zo werd op 1 februari 1908 te Utrecht de Nederlandsche Amateur Scherm Bond (N.A.S.B. toen nog) opgericht.

Het bestuur bestond uit:

Voorzitter: Mr. A.J. Labouchere

Ondervoorzitter: Jhr. Mr. Dr. H.A. van Karnebeek

Secetaris: G. van Rossem

Penningmeester: M.J. van Loeben Sels

Commissarissen:

F. Vigeveno

J.T.C. van Schreven

W.P. Hubert van Blijenburgh

Dat is nu precies honderd jaar geleden. Een moment om even bij stil te staan.